

Hoofdstuk 3

Een Wereld in oorlog

De Eerste Wereldoorlog

Van 1914 tot 1918 woedde de Eerste Wereldoorlog. Deze oorlog begon tussen Oostenrijk en Servië. Duitsland hielp Oostenrijk. Amerika, Engeland en Rusland kozen de kant van Servië.

Nederland wilde neutraal zijn, wilde zich dus niet bemoeien met de oorlog. Maar het leger werd wel gemobiliseerd. Dit betekent dat ze klaar waren om oorlog te voeren. Met de 'vrede van Versailles' werd officieel de oorlog beëindigd.

Na de oorlog ging het steeds slechter met Europa. De werkloosheid was zo groot dat we de periode tussen 1930 en 1940 de crisisjaren noemen. De werklozen hadden met 'steun' (geld van de regering) net genoeg te eten. Maar omdat niemand producten kon kopen, moesten winkels en fabrieken meer mensen ontslaan. En zo kwamen er nog meer werklozen!

In de rij voor 'steun'.
Je kreeg dan geld van de regering.

Het begin van de Tweede Wereldoorlog

Europeanen, en dus ook veel Nederlanders waren enorm ontevreden.

De NSB (Nationaal Socialistische Beweging) werd opgericht. In Duitsland was Adolf Hitler gekozen als leider (Führer). Hij had een boek geschreven. In dit boek, 'Mein Kampf', schreef Hitler hoe hij de wereld zou gaan veroveren. Hitler had voor veel mensen een antwoord op alle ellende.....

En dus werd Hitler gekozen tot leider van de Nationaal Socialisten, ook wel de Nazi-partij genoemd. Hij hield veel toespraken. Alle problemen zouden worden

opgelost als de Joden weg zouden zijn. Veel mensen geloofden hem en brachten de "Hitlergroet" en riepen: "Heil Hitler."

Nederland en de wereld bezet?

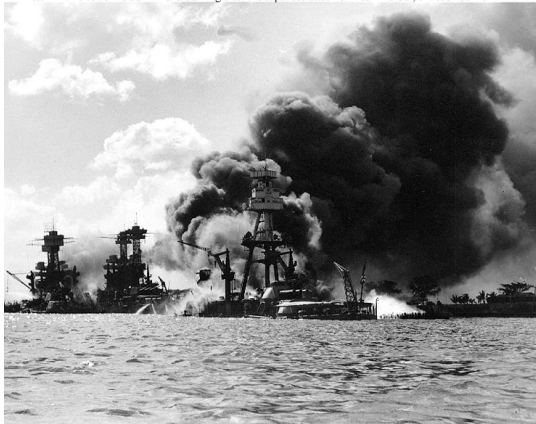
In 1939 vielen Duitse soldaten Polen binnen. Amerika en Engeland verklaarden Hitler toen de oorlog. Denemarken, Noorwegen, België, Frankrijk en Nederland werden hierna een lange tijd bezet door de Duitsers.

Nederland werd heel snel door de Duitsers veroverd. Het centrum van de stad Rotterdam werd in tien minuten door bommen vernietigd.

De Amerikanen verklaarden de oorlog aan Japan. Japan was een bondgenoot van Duitsland. Omdat Japan de Amerikaanse Vloot in Hawaï bombardeerde, konden de Amerikanen niet anders dan meevechten in deze oorlog.

Hitler dacht dat hij de hele wereld aan kon.....

Photo # NH 97378 USS Arizona burning after the Japanese attack on Pearl Harbor, 7 December 1941

De aanval van Japan op de Amerikaanse vloot.

D-day 1944 (Decision-day)

Op 6 juni 1944 landden de geallieerden (bondgenoten) op de kust van Frankrijk. Dit waren de Engelsen, de Canadezen en de Amerikanen. Ook de Russen hoorden bij de geallieerden, maar deze kwamen vanuit Rusland.

Frankrijk en België werden bevrijd. Nederland maar gedeeltelijk. De bruggen in midden Nederland waren moeilijk te heroveren. Hierdoor is Noord-Nederland pas na de winter bevrijd! Deze zware oorlogswinter noemen we de Hongerwinter.

Jodenvervolging

Hitler haatte de Joden. Hij vond het een minderwaardig volk en ze mochten steeds minder. In hun persoonsbewijs stond een letter J en ze waren verplicht om een jodenster op hun kleding te dragen.

De Joodse mensen waren vooral erg bang als er een razzia was. Dan werden Joodse mensen opgepakt, in vrachtwagens gestopt en naar Nederlandse kampen

gebracht. Daarna gingen ze naar vreselijke gevangenkampen, concentratiekampen in Duitsland, Polen (Auschwitz) of Tsjecho-Slowakije.

Wat in de concentratiekampen gebeurde is onvoorstelbaar. Mensen werden gedood met gas, of stierven van honger en uitputting.

In de Tweede Wereldoorlog zijn 6 miljoen joden omgekomen!

Werken in een concentratiekamp.

Onderduiken

Er waren ook Joden die zich bij andere mensen mochten verstoppen. Anne Frank zat ook ondergedoken.

Hoewel veel mensen bang waren om onderduikers te helpen, gebeurde dit toch heel vaak. Als je verraden werd kwam de Gestapo, de Duitse geheime politie. De kans was dan groot dat iedereen naar het concentratiekamp moest.

Verzet

Er zijn veel Nederlanders geweest die zich verzetten tegen de Duitse bezetter. Zij stalen persoonsbewijzen, voedselbonnen en wapens. Ze drukten verzetskranten en vervalsten persoonsbewijzen. Dit was gevaarlijk werk en honderden verzetsstrijders hebben hun leven hierbij verloren.

Bevrijding!

Op 5 mei 1945 gaf Duitsland zich over (capitulatie) en Nederland was weer vrij!

Op 4 mei herdenken we ieder jaar nog de doden en op 5 mei vieren we bevrijdingsdag.

De oorlog tegen Japan duurde tot augustus 1945. De Amerikanen verwoestten met atoombomben de Japanse steden Hiroshima en Nagasaki.

Nederland wordt in 1945 bevrijd.

Oefenvragen

Als je de samenvatting en je werkboek goed hebt geleerd, kan je proberen om de oefenvragen te maken. Let op: dit zijn niet de proefwerkvragen!

- 1 Hoe ontstond de enorme crisis in de jaren 20 en 30 ?
- 2 Waar staat de afkorting N.S.B. voor?
- 3 In de Eerste Wereldoorlog bleef Nederland neutraal. In de Tweede Wereldoorlog was dat ook de bedoeling. Waardoor moest Nederland deze neutraliteit opgeven? Welke gebeurtenis?
- 4 Wat was de andere naam van Adolf Hitler?
- 5 Waarom is Japan in de oorlog verwickeld geraakt?
7. Welk boek heeft Adolf Hitler geschreven?
8. Hoe lang heeft de Tweede Wereldoorlog geduurd?
9. Wat gebeurde er als er een razzia plaats vond?
10. Met welk wapen werden de steden Hiroshima en Nagasaki verwoest?